

Prezenta lucrare conține _____ pagini

Numele:.....
.....
Inițiala prenumelui tatălui:
Prenumele:.....
.....
Școala de proveniență:
.....
Centrul de examen:
Localitatea:
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2025 – 2026

Disciplina: *Limba și literatura română*

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Pădurea-n primăvară-i o frescă luminoasă,
Cu cerul plin de pete, subțire și-aburit,
Acum întâi schițată de-o pensulă sfioasă,
Mijind, neisprăvită, pe-un fond nedeslușit.

Dar vara e un triptic*: poieni, copaci, izvoare...
O pânză măiestrită din pastă-mbelșugată,
Trăind, fremătătoare, în rama ei de soare,
Cu mase mari de umbră, ce strălucesc deodată.

În toamna caldă, plină de șopot și ecouri,
Pe vale mărginită de ape ca de-un tiv,
Pădurea-și desfășoară bogatele-i panouri,
Cu galbene alaiuri în stil decorativ.

Apoi, târziu, în iarna cu ramuri înghețate
Pădurea se preschimbă în friză* de zăpadă,
Sculptată-n alba piatră a zărilor crispate,
Pe-un strâmt frontal de ceruri ce parcă stau să cadă.

O frescă luminoasă și dulce-n primăvară,
Un mare triptic vara și toamna un panou,
În friză de zăpadă schimbată iarna iară,
Pădurea e de-a pururi același – alt tablou.

Vasile Voiculescu, *Pădurea*

**triptic* – ansamblu compus din trei panouri pictate

**friză* – ornament împodobit cu picturi

Textul 2

Am început să lucrez în Delta Dunării acum trei decenii. Plecați la sfârșitul lui iulie din Tulcea pentru măsurători de-a lungul coastelor Deltei, terminam campania la jumătatea lui octombrie. Locuiam pe un ponton-dormitor tractat de o șalupă. [...] Timp de aproape un deceniu am trăit trecerea lină de la miezul verii la toamnă, cu toate etapele sale.

Primele schimbări începeau să apară de la jumătatea lui august. Noaptea, deja mai reci, erau un prim semn că vara e pe sfârșite. Asta avea și un efect fericit – numărul țânțarilor începea să se reducă semnificativ de la primele nopți cu rouă. Erau apoi primele furtuni violente ca vara, dar cu ploi reci, de toamnă, aproape mereu două-trei zile la finele lui august – început de septembrie. Trecerea furtunilor era marcată de zile strălucitoare, cu un cer perfect senin. Temperaturile erau însă deja mai scăzute, dusă fiind acum arșița verii.

În septembrie venea rândul vegetației de sărătură să înflorească, spovind acele lungi depresiuni din spatele plajelor sălbatice în violet sau vișiniu. Venea apoi ziua de 15 septembrie, cu copii în uniforme mergând spre școală, unii însoțiți de părinți sau de bunici, alții singuri sau cu prietenii, cu toții emoționați.

Era atunci și sezonul smochinelor, mai ales la Sfântu Gheorghe, unde de mai multe ori am asistat la discuții domestice în contradictoriu în legătură cu soarta acestora [...]. Septembrie e și luna plecării păsărilor călătoare, iar cerul e mereu plin cu toate speciile de păsări migratoare care se pregătesc de drum. Rămân în urmă cei neadaptati, neputincioși (sau poate unii prea bine adaptați). Septembrie era pentru noi și luna mării traversări a lacului Razelm, încet, de-a lungul țărmului, pe lângă echipele de pescari ieșiți la vintire*. [...] Ajungerea la Jurilovca, de acolo îndărăt pe plajele de la Portița la Periboina și Edighiol, prin Golovița și Sinoe, însemnau deja toamna. Mulți ani am prins revenirea la orarul de iarnă pe drumul spre Jurilovca. [...] Zilele de pauză din cauza ploilor lungi de toamnă erau mai multe. Noaptea erau deja reci. Era momentul în care pontonierul aprindea „caldarina”, instalația care ne încălzea caloriferele din cabine. Începutul lui octombrie la Jurilovca avea, pe lângă feeria culorilor de toamnă, și un parfum specific. Era mirosul blând, prevestitor de iarnă, al lemnelor arse în sobe, al vegetației arse pe câmpuri.

Era perioada culesului, nu doar pentru oameni. De multe ori, de pe șalupă, vedeam în zare, în zonele cu vii de pe marginea satelor, stolurile de grauri cum se roteau până identificau prada, cum se prăbușeau asupra câte unei vii și în câteva minute „culegeau” totul.

Aproape de jumătatea lui octombrie ne întorceam la Tulcea, trecând îndărăt Razelmul. Urcam spre brațul Sfântu Gheorghe de regulă pe canalul Dranov, cu speranța că vom găsi și noi niște pește „pentru acasă” de la pescarii de pe baltă. Ieșirea pe atât de familiarul braț Sfântu Gheorghe și apoi drumul „la deal”, spre Tulcea, era acum altfel. Natura se colora în galben-verzui-roșiatic, iar malurile se umpleau de pescarii amatori, toți la corturi. Nu o dată pe drumul de întoarcere spre Tulcea era și câte o zi cu ploaie rece. Dar pescarii amatori erau acolo, de fiecare dată, zgribuliți, dar fericiți. [...]

Toamna în Deltă a fost și rămâne un anotimp al extremelor. [...] S-a schimbat ceva în aceste trei decenii? Mi se pare că vara se lungește din ce în ce mai mult. La începutul lui septembrie în acest an au fost cu mult peste 30 de grade la Sfântu Gheorghe, ceea ce nu se întâmpla pe vremuri. Apoi, trăim din ce în ce mai mult la extreme. Apele mici din octombrie al acestui an au fost, de fapt, foarte, foarte mici, începând să crească spre valori acceptabile (tot mici, dar în linia mediilor deceniilor trecute) abia spre jumătatea lui noiembrie. Dacă acum 28 de ani trăiam la Sfântu Gheorghe „furtuna de zece ani”, acum câteva zile (19 noiembrie 2023) a fost înregistrată cea mai rea furtună din ultimul secol.

Brigăzile de pescari nu mai sunt ca pe vremuri. Mulți au plecat ori s-au apucat de altceva, din lipsa peștelui și a condițiilor. Cele mai multe bărci de lemn, la care de multe ori, în zilele cu vânt, localnicii înălțau vele, au intrat în istorie. Aproape nimeni nu mai merge prin Deltă cu 5-6 kilometri pe oră. Motoarele de zeci sau sute de cai-putere aleargă dintr-o parte în alta a Deltei, acoperind în câteva ore ceea ce altădată traversam în multe zile. Au apărut peste tot pensiuni, hoteluri, restaurante, când pe vremuri [...] în Sfântu Gheorghe nu exista decât eternul „La Sălcii”.

Ne-am schimbat însă și noi – cei care acum 30 de ani eram la începutul carierei, acum ne pregătim de toamna vieții. Sper să fie însă o vară prelungită.

Adrian Stănică, *Delta*, www.dilemaveche.ro

**vintir* – unealtă de pescuit

A.

1. Notează, din textul 2, doi termeni care denumesc mijloace de transport din Deltă.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Adrian Stănică și-a început cariera în Delta Dunării în urmă cu
- 20 de ani.
 - 28 de ani.
 - 30 de ani.
 - 65 de ani.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Revenirea la Tulcea, pe brațul Sfântu Gheorghe, se făcea, de regulă, pe canalul
- Dranov.
 - Portița.
 - Razelm.
 - Sinoe.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Primăvara, pădurea pare
- arsă de soare, îngălbenită.
 - atinsă de vântul puternic.
 - fără miresme și întunecată.
 - frumos și delicat colorată.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Toamna, pădurea pare un tablou în culori sumbre.		
Într-o poiană din pădure există un lac mare.		
Ramurile înghețate ale copacilor par sculptate în piatră.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Graurii se hrănesc cu strugurii din viile de la marginea satelor.		
Pescarii rămân la baltă chiar și atunci când plouă.		
La Sfântu Gheorghe era, pe vremuri, ninsoare în septembrie.		

6. Precizează măsura primului vers și rima poeziei lui V. Voiculescu. **6 puncte**

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin hiat ambele cuvinte din seria:
- „alaiuri”, „condițiilor”.
 - „locuiam”, „sfioasă”.
 - „perioada”, „poieni”.
 - „restaurant”, „trăim”.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în fragmentele „Era mirosul blând, prevestitor (1) de iarnă” și „ Era perioada culesului (2), nu doar pentru oameni în sobe, al vegetației arse pe câmpuri” s-au format prin:
- derivare (1), derivare (2).
 - derivare (1), conversiune (2).
 - compunere (1), derivare (2).
 - compunere (1), conversiune (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvântul subliniat în fragmentul „Apele mici din octombrie al acestui an au fost, de fapt, foarte, foarte mici, începând să crească spre valori acceptabile” are sensul de:
- decisive*.
 - dramatice*.
 - rezonabile*.
 - simbolice*.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria în care cuvintele subliniate sunt paronime este:
- „Cu mase mari de umbră, ce strălucesc deodată”; Știe să repara mese de brad.
 - „leșirea pe atât de familiarul braț Sfântu Gheorghe”; Lipsește din motive familiale.
 - „nimeni nu mai merge prin Deltă cu 5-6 kilometri pe oră.”; Roșul merge cu verdele.
 - „Și nu erau doar valurile de căldură.”; Friqul anunță sosirea timpurie a iernii grele.

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fragmentul următor: „Am prins, cinci ani mai târziu, tot acolo, un noiembrie în care gerul a venit devreme, iar localnicii (care își plătiseră lemnele de foc din vară, dar acestea nu fuseseră încă aduse în sat cu vaporul) nu își primiseră încă lemnele”. **6 puncte**

Cuvântul	Valoarea morfologică
care	
devreme	
fuseseră	

6. Alcătuieste o propoziție negativă în care verbul „a însemna” să aibă valoare predicativă (1) și un enunț exclamativ în care substantivul comun „barcă” să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)

(2)

7. Transcrie propozițiile subordonate din secvențele următoare, precizând felul acestora: „Am început să lucrez în Delta Dunării acum trei decenii.” și „Noaptea, deja mai reci, erau un prim semn că vara e pe sfârșite”.

6 puncte

8. Enunțul următor reprezintă mesajul unei persoane, postat pe rețelele sociale. Rescrie enunțul, corectându-l!

6 puncte

Pot decât să-ți spun că la sfârșitul verii se produc furtuni de mare intensitate a căror efecte se dovedesc dezastruoase pentru destui de mulți localnici.
